

2.2. Krstný obrad

2.2.1. Vysvetlenie obradov krstu v Rímskokatolíckej cirkvi

Obrad krstu sa skladá z piatich častí. Ak sa slávi počas sv. omše, sú v nej obsiahnuté súčasne aj časti obradu krstu.

I. Privítanie

Kňaz privíta rodičov a prítomných a opýta sa, čo si žiadajú od Cirkvi pre svoje dieťa, aké meno mu dávajú a či sú si vedomí povinnosti vychovávať dieťa vo viere.

Žiadať krst pre svoje dieťa znamená aj prijatie zodpovednosti za jeho kresťanskú výchovu

- Znak kríža

Na začiatku slávenia označuje kňaz Kristovým znakom toho, kto mu bude čoskoro patriť, a znamená milosť vykúpenia, ktorú nám Kristus získal svojím krížom.

II. Bohoslužba slova

- Hlásanie Božieho slova

Objasňuje zjavenú pravdu rodičom dieťaťa i zhromaždeniu a vzbudzuje odpoveď viery, ktorá je neoddeliteľná od krstu. Zároveň chce pripomenúť, že pokrstené dieťa sa neskôr aj samo má živiť Božím slovom.

- Zrieknutie satana

Keďže krst znamená oslobodenie od hriechu a od jeho podnecovateľa diabla, nad dieťaťom sa vyslovuje exorcizmus. Je to modlitba, v ktorej sa kňaz obracia na Boha s prosbou o oslobodenie dieťaťa od dedičného hriechu a ochranu pred pokúšaním zlého ducha. Súčasne pomaže dieťa olejom katechumenov na znak boja proti zlu.

III. Slávnosť krstu

- Krstná voda

Kňaz posväťí vodu, ktorou bude dieťa pokrstené - v mene Cirkvi pritom prosí Boha, aby skrze jeho Syna zostúpila do tejto vody sila Ducha Svätého, aby sa tí, čo budú ňou pokrstení, narodili z vody a z Ducha. V krste má voda jednak zmysel očistný a jednak umožňuje nový život.

- Vyznanie viery

Vyznanie viery Cirkvi, ktorej bude dieťa krstom zverené. Vieru vyznajú rodičia a prítomní odpoveďami na otázky kňaza.

- Podstatný obrad sviatosti

Krst v pravom zmysle slova naznačuje a spôsobuje odumretie hriechu a vstup do života Najsvätejšej Trojice. Krst sa udeľuje trojitým ponorením do krstnej vody, alebo sa trikrát leje voda na hlavu dieťaťa. Vysluhovateľ toto trojnásobné liatie sprevádza slovami: „Meno, ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“

IV. Vysvetľujúce obrady

- Pomazanie krizmou

Pomazanie voňavým olejom, ktorý posvätil biskup, znamená dar Ducha Svätého daný novopokrstenému. Stal sa kresťanom čiže „pomazaným“ Duchom Svätým, včleneným do Krista, ktorý je pomazaný za Kňaza, Proroka a Kráľa. Toto pomazanie je predzvesťou druhého pomazania svätou krizmou, ktoré udelí biskup vo sviatosti birmovania, ktorá vlastne „potvrďuje“ a završuje krstné pomazanie.

- Biele rúcho

Biele rúcho symbolicky vyjadruje, že pokrstený si obliekol Krista, vstal z mŕtvych s Kristom .

- Svieca

Svieca zapálená od veľkonočnej sviece (paškálu) znamená, že Kristus novopokrsteného osvietil. Pokrstení sú v Kristovi „svetlo sveta“. Rodičia majú opatrovať svetlo viery, ktoré dieťa v krste prijalo.

V. Záverečné obrady

- Modlitba Pána

Novopokrstený je už Božím dieťaťom v jednorodenom Synovi. Môže sa modliť modlitbu Božích detí: „Otče náš“.

- Obetovanie dieťaťa

Matka spolu s otcom prosia o požehnanie pre dieťa, aby jeho život bol Bohu na slávu, jemu na spásu, rodičom na radosť a svetu na osoh.

- Záverečné požehnanie

Kňaz požehnáva osobitne matku, osobitne otca a napokon všetkých prítomných.

2.2.2. Tajomstvá uvedenia do kresťanského života v Gréckokatolíckej cirkvi - vysvetlenie symboliky.

V Gréckokatolíckej cirkvi sa v rámci uvedenia do kresťanského života deťom udeľujú naraz sviatosti krstu aj myropomazania. Dospelým (v niektorých farnostiach aj deťom) sa udeľuje pri krste aj sviatosť Eucharistie.

Krst

Krst je prvá a najdôležitejšia sviatosť, brána k spásu a k prijímaniu ostatných sviatostí (tajomstiev). Jej účinky sú:

1. Zmytie dedičného hriechu (u dospelých aj osobných hriechov).
2. Z toho, ktorý bol v moci Zlého, stáva sa Božie dieťa.
3. Prijatie do lona Cirkvi - tajomného Kristovho Tela.

Tieto účinky krstu sa spomínajú v modlitbách obradu krstu. Obrad začína v predsieni chrámu, kde sa vykonáva:

1. Exorcizmus

- **znak kríža** - pôsobenie Sv. Trojice
- **pravá ruka kňaza na hlave dieťaťa** - milosť Božia prichádza skrze kňazské ruky
- **modlitba na ustanovenie katechumena** - aby dieťa našlo ochranu u Boha, bolo zbavené diablovej pradávnej ľsti (dedičného hriechu), bolo naplnené vierou, nádejou a láskou, obsiahlo večný život a oslávilo Sv. Trojicu svojím životom
- **exorcizmus** - 3-násobné dýchnutie v tvare kríža na čelo, ústa a prsia;
  - dýchnutie - vyhnanie diabla
  - 3-násobné - pôsobenie Sv. Trojice
  - v tvare kríža - krížom bol diabol porazený.

2. Zriekanie sa diabla

- **otočenie sa na západ** - podľa slov sv. Cyrila Jeruzalemského „západ je miestom tmy, satan je tmou a v tme panuje“
- **3-násobná otázka a odpoveď** - zrieka sa zlého celou dušou.

3. Sľubovanie vernosti Kristovi

- **otočenie sa na východ**
  - dieťaťu sa už otvára raj, ktorý je na východe
  - prichádza z tmy ku Kristovi, svetlu pravdy
- **3-násobná otázka a odpoveď** - celou dušou sľubuje vernosť a službu Kristovi
- **vyznanie viery a vstup do chrámu**

V chráme:

5. Pomazanie olejom katechumenov

(toto **nie je** myropomazanie (birmovanie) a tento olej **nie je** myro (krizma))

Tento „olej radosti“ je obrazom Sv. Ducha. Maže sa ním čelo, prsia, plecia, uši, ruky a nohy katechumena. Toto pomazanie predstavuje aj pomazanie pred pohrebom, pretože krstom sme pochovaní tomuto svetu.

6. Krst

Najvýraznejšie sa udeľuje trojitým ponorením do krsťnej vody. V praxi sa najčastejšie udeľuje trojnásobným liatím na hlavu krsťenca.

- **3-násobné ponorenie** - smrť starého človeka a narodenie nového
- **3-násobné liatie** - očistenie

Formula „**Kreščajetsia** (krstí sa) služobník Boží...“ podčiarkuje to, že vysluhovateľom krsťu je samotný Ježiš Kristus.

Odvzdanie bieleho rúcha a sviece

- **biele rúcho** - rúcho pravdy, svetla a Božej milosti, ktoré si krstom obliekol novoosvietený (novopokrstený), je to vlastne sám Kristus, ktorého si obliekol; symbolizuje tiež čistotu duše novoosvieteného
- **svieca** - predstavuje samotného Krista, ktorý odteraz osvecuje svojou pravdou cestu pokrsteného. a tiež mu pripomína, aby svietil svetlom viery a dobrých skutkov ako múdra panna, ktorá očakáva príchod ženícha.

V tomto momente začína obrad myropomazania.

MYROPOMAZANIE

Myropomazanie je sviatosť, pri ktorej sa pokrstenému udeľuje milosť Sv. Ducha, aby ju utvrdený v pravej viere neohrozene vyznával, podľa nej aj žil, a tak sa stal spolubudovateľom Kristovho kráľovstva. Jej vysluhovateľom je biskup, alebo kňaz; myro však musí byť posvätené jedine biskupom. Udeľuje sa už pri krsťe, podobne, ako sa už pri krsťe Ježišovom zjavil Sv. Duch.

I. Modlitba

Vysluhovateľ sa modlí za toho, ktorý bol znovuzrodený z vody krsťu a zo Sv. Ducha, aby mu bola darovaná aj pečať Sv. Ducha a prijímanie presv. Tela a Krvi Ježiša Krista.

2. Pomazanie myrom

Vysluhovateľ pomaže v tvare kríža novoosvieteného, hovoriac pri každom pomazaní:

„Pečať daru Sv. Ducha“

- **čelo** - aby sa zbavil znamenia hanby Adamovej
- **oči** - aby sa mu otvorili duchovné oči o mohol jasne vidieť Kristovu pravdu
- **nos** - aby bol „Kristovou lúbeznou vôňou pre Boha“ (2 Kor 2,15)
- **ústa** - aby pevne vyznával a chválil Boha
- **uši** - aby boli vždy otvorené na počúvanie Božieho učenia (Mt 11,15)
- **prsia** - aby odetý brnením pravdy mohol sa obrániť pred diablovými útokmi (Ef 6,11-14)
- **ruky** - aby bol posilnený v boji za vieru a kresťanstvo
- **nohy** - aby chodil po ceste pravdy a nezablúdil

Myro je olej, ktorý je posvätený biskupom na Veľký štvrtok. Vyrába sa z viac ako 30 vonných prísad, a preto vydáva charakteristickú krásnu vôňu, ktorá znamená prítomnosť Sv. Ducha. Myro sa nesmie použiť na žiadne iné účely, než na udelenie sviatosti myropomazania (ani na tzv. „myrovanie“ - tam sa používa obyčajný olivový olej požehnaný na litiji.) Po pomazaní novoosvieteného vysluhovateľ utrie pomazané miesta vatou.

Staré myro sa nikdy nevyhadzuje, ale sa odkladá na dôstojné miesto, kde nemôže dôjsť k jeho profanácii.

Ďalej pokračujú obrady uvedenia do kresťanského života spevom „*Jelicy vo Christa krestitesja - Ktorí ste v Krista pokrstení*“, čítaním Apoštola a Evanjelia, modlitbou a ekténiou za pokrsteného a prepustením. Sviatosťné uvedenie do Kristovho života sa dovŕšuje prijatím Eucharistie. U nás sa po udelení tajomstiev krstu a myropomazania novorodenému dieťaťu zvykne konať aj obrad Uvedenia matky do chrámu.

UVEDENIE MATKY DO CHRÁMU

Tento obrad má pôvod v Starom zákone, kde žena na 40. deň po narodení dieťaťa prišla do chrámu, aby bola po pôrode rituálne očistená a znovu uvedená do spoločenstva veriacich. Tomuto predpisu sa podriadila aj Presvätá Bohorodička a jej Syn, pričom sa stretli so Simeonom a Annou (Lk 2,22-39).

U nás obrad prebieha takto:

Matka ide s dieťaťom pred ikonu Presvätej Bohorodičky. Kňaz položí **ruku na hlavu matky** a modlí sa, aby bola očistená od každej škvrny a hriechu, a bola schopná prijať sviatosť bez odsúdenia. Ďalej sa modlí za **dieťa** a požehná ho. Potom sa modlí, aby mohla matka znovu vstúpiť do Božieho chrámu a **uvádza ju do chrámu** slovami:

„Vstúp do domu Božieho, pokloň sa Synovi preblahoslavenej Panny Márie, ktorý ti dal plod tvojho života“

Vezme na ruky dieťa a ak je to chlapec, vstupuje s ním do svätyne, ak dievča, ostáva pred Cárskymi vrátami, a spieva Simeonovu pieseň „**Nyni otpuščaješ - Teraz prepustíš**“.

Potom kňaz vracia dieťa matke, požehnáva ju a kropí svätenou vodou. Obrad sa zakončí prepustením.

Chlapec vstupuje do svätyne preto, lebo len chlapci sa môžu v budúcnosti stať služobníkmi svätyne.

Ak sa uvedenie matky koná pred krstom, obrad sa začína v predsieni chrámu a po uvedení matky do chrámu kňaz nevnáša chlapca do svätyne, pretože je ešte katechumen.